

KEHTESTATUD:
06.01.2023
Mikitamäe Kooli direktori
käskkirjaga nr 1-1/2

Hädaolukorra lahendamise plaan Mikitamäe Koolis

SISUKORD

1. Üldsätted	5
1.1. Kriisijuhtumite loetelu.....	5
1.2. Üldine tegevusjuhised kriisisituatsiooni korral.....	6
1.3. Esmaabiandjad koolis.....	7
1.4. Sissepääs ruumidesse ja dokumentide asukoht	7
1.5. Koolikellaga info edastamine vastavalt ohule.....	7
2. Kooli kriisimeeskonna koosseis ja ülesanded	8
2.1. Kooli kriisimeeskonna koosseis	8
2.2. Kriisimeeskonna ülesanded enne kriisiolukorda.....	8
2.3. Kriisimeeskonna ülesanded kriisijuhtumite ajal	8
2.4. Kriisimeeskonna ülesanded pärast kriisijuhtumit	9
3. Ennetustegevused Mikitamäe Kooli kriisisituatsioonides käitumiseks	10
4. Eriolukordade kriisiplaanid.....	11
Lisa 1. Käitumine äkkrünnaku korral.....	15
Lisa 2. Toimimine tulekahju korral.....	18
Lisa 3. Toimimine pommiähvarduse korral	18
Lisa 4. Toimimine pommikahtlase eseme leiu korral	19
Lisa 5. Toimimine äkkrünnaku ähvarduse korral.....	19
Telefoni teel edastatud ähvardus	20
Kirja teel edastatud ähvardus.....	20
Internetikeskkonnas tehtud ähvardus.....	20
Lisa 6. Toimimine vigastuste ja liiklusavarii korral.....	21
Kerge vigastus	21

Raske, üliraske vigastus.....	21
Liiklusavarii.....	21
Lisa 7. Käitumine surmajuhtumite korral	22
Õpilase surm.....	22
Kaasõpilase surmast rääkimine	23
Õpilase/õpetaja/ koolitöötaja surm	23
Õpilase lähedase surm	24
Koolitöötaja lähedase surm	25
Lisa 8. Toimimine suitsiidi juhtumi korral	26
Kui enesetapp või enesetapukatse toimub tundide ajal	27
Lisa 9. Toimimine vägivalda ja kiusamise korral	27
Vaimne vägivald.....	27
Küberkiusamine.....	29
Füüsiline vägivald koolis.....	30
Kaklus või ühepoolne füüsiline vägivald	30
Koduse füüsilise väärkohtlemise kahtlus	31
Lisa 10. Käitumine äkkrünnaku korral.....	32
Lapserööv	33
Lapseröövi ähvardus.....	33
Lapserööv koolis.....	33
Lisa 11. Käitumine alkoholi, tubaka-, nikotiini- ja muid neid asendavate toodete ning keelatud ainete omamise ja tarbimise korral.....	34
Õpilane narkouimas või alkoholijoobes koolis	34
Kui õpilase juurest leitakse keelatud ainet/aineid.....	34
Lisa 12. Toimimine COVID-19 ja teiste ulatuslike viiruste korral.....	35
Olulisemad põhimõtted ja kokkulepped COVID-19 (või teiste viiruste) vältimiseks kontaktõppe ajal.....	35
Olulised tegevused haigestumisel koolis.....	36

Puudumised	36
Oluline jälgida:	36
Ennetusmeetmed.....	37
Koolikorraldus	37
Karantiin ja isolatsioon.....	37
Lähikontaktiga on COVID-19 puhul tegemist, kui inimene:	38
Koolikorralduslikud erimeetmed	38

1. ÜLDSÄTTED

Hädaolukorra lahendamise plaan on dokument, millega kirjeldatakse Mikitamäe Koolis hädaolukorra lahendamise toimimist tervikuna.

Hädaolukorra lahendamise plaan on koostatud Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 45 alusel, lähtudes kooli kohustusest tagada koolis viibivate isikute elu ja tervis, kooli vara ja keskkonna kaitse. Dokument koosneb põhiplaanist ning selle lisadest, kus antakse konkreetsete tegutsemisjuhised erinevate hädaolukorra juhtumite korral. Hädaolukorra lahendamise plaani täiendatakse ja korrigeeritakse pidevalt vastavalt ressurside muutumisele, õppuste ja toimunud hädaolukordade lahendamise ajal ilmnunud puudustele.

Hädaolukorrana käsitatakse sündmust või sündmuste ahelat, mis ohustab koolis viibivate isikute elu ja tervist, kahjustab oluliselt keskkonda või tekitab ulatusliku majandusliku kahju. Igasse kriisiolukorda suhtutakse erinevalt olenevalt juhtumi tüübist ja raskusastmest.

Hädaolukorra lahendamise plaan on koostatud tööjaotuse selgitamiseks ja kooli tegevusvalmiduse kindlustamiseks võimaliku hädaolukorra juhtumi korral.

Kui sündmus või sündmuste ahel ei vasta ülaltoodud hädaolukorra juhtumi tunnustele, kuid on tõenäoline, et see võib lähitulevikus laieneda hädaolukorraks, siis nimetatakse seda hädaolukorra ohuks. Valitsus võib hädaolukorra lahendamiseks välja kuulutada ka eriolukorra, kui hädaolukorra lahendamiseks on vajalik rakendada täiendavaid meetmeid. Eriolukorra puhul määrab valitsus ühe valdkonna eest vastutava ministri olukorra lahendamist juhtima.

Kriisijuhtumi lahendamise planeerimise kaudu tagatakse hädaolukorraks valmisolek, valmistatakse ette vajalikud struktuurid ja ressursid, tagatakse teavitamine ja kaitse hädaolukorras ning kavandatakse kooli tegevuse jätkumine hädaolukorras. Mikitamäe Kooli Hädaolukorra lahendamise plaan ei reguleeri selliste hädaolukordade lahendamist, mille lahendamine kuulub politsei, päästeteenistuse või muu asutuse pädevusse.

Sõltuvalt kriisijuhtumist otsustab direktor õppe- ja kasvatustegevuse jätkamise, katkestamise või õpilaste koju saatmise vajaduse. Direktori otsus võib puudutada kogu kooli, üksikut klassi või üksikut õpilast.

1.1. Kriisijuhtumite loetelu

Kriisijuhtumiteks loetakse olukorrad, kus tekib oht kooli territooriumil viibivate inimeste ja väljaspool kooli territooriumit kooliga seotud inimeste elule või tervisele.

Kriisiplaanis ja kriisiplaani lisades 1-13 käsitletakse toimimist järgnevate kriisijuhtumite korral:

- äkkrünnak (vt Lisa nr 1) ja äkkrünnaku ähvardus (vt Lisa nr 5);
- tulekahju (vt Lisa nr 2);
- pommiähvardus (vt Lisa nr 3) ja pommikahtlase eseme leid (vt Lisa nr 4);
- kommunikatsioonide purunemine ja/või katkemine (näiteks veeavarii);
- vigastused ja liiklusavarii (vt Lisa nr 6);
- surmajuhtumid: õpilase surm koolis, koolitöötaja surm koolis, õpilase surm väljaspool kooli, koolitöötaja surm väljaspool kooli, lapsevanema surm (vt Lisa nr 7);
- õpilase või täiskasvanu suitsiid (vt Lisa nr 8);
- vägivald ja kiusamine (vt Lisa nr 9);
- õpilase kadumine ekskursioonil, matkal, õppekäigul või rööv (vt Lisa nr 10);
- narkootiliste ainete omamine, levitamine või tarbimine kooli territooriumil (vt Lisa nr 11);
- toidumürgitus koolis, viiruste ja muude nakkustekitajate puhang (vt Lisa nr 13).

1.2. Üldine tegevusjuhised kriisisituatsiooni korral

- **Säilita rahu!**
  - Väldi paanikat.
  - Keskendu ja hinda rahulikult olukorda.
  - Aita õpilastel taastada enesekontroll ja rahuneda.
- **Päästa !**
  - Esmalt taga ohutus neile, kes ei ole kannatada saanud.
  - Siis anna vajadusel ja võimalusel esmaabi.
  - Ära sea ohtu iseenda elu ja tervist!
- **Otsi abi !**
  - Kutsu endale appi kolleeg või kriisimeeskonna liige, vajadusel esmaabiandja.
  - Ole tähelepanelik riskiõpilaste suhtes. Nad vajavad kiiret individuaalset abi.
- **Teavita!**
  - Teavita direktorit, vajadusel helista hädaabinumbrile 112!
  - Häiresignalisatsiooni rakendudes pole vaja juhtumist eraldi direktorit teavitada.
- **Suhtle !**
  - Selgita, anna tõest informatsiooni ja rahusta!
  - Meediaga suhtleb ainult direktor või tema poolt määratud isik.
  - Õpilase fotode avaldamiseks ja intervjuudeks õpilastega annab loa lapsevanem.

Hädaabinumbril helistamine

Eestis on kasutusel vaid üks hädaabinumber 112. Sama number kehtib ka kõigis teistes Euroopa Liidu riikides. Hädaabinumbrile 112 saab helistada kõigilt telefonidelt tasuta.

Vali 112 ja edasta info:

- mis on juhtunud;
- kooli nimi ja täpne aadress;
- kas keegi on vigas saanud;
- oma nimi ja telefoninumber, et sulle saaks tagasi helistada;
- vasta küsimustele lühidalt ja täpselt;
- ära katkesta ise kõnet;
- hoia telefoniliin vaba.

1.3. Esmaabiandjad koolis

Mikitamäe Kooli direktor – Karin Sonts

Mikitamäe Kooli õpetaja – Annika Sirendi

Mikitamäe lasteaiaõpetaja abi – Eve Kallari

1.4. Sissepääs ruumidesse ja dokumentide asukoht

Õpetajate toas asuvad:

- maja ja ümbruskonna plaanid, kaust „Kriisiolukorrast tegutsemine“;
- koolimaja kõikide ruumide võtmed;
- ATS peapult (ukse kõrval);
- kõikide klasside nimekirjad trimestri alguskuupäeva seisuga.

1.5. Koolikellaga info edastamine vastavalt ohule

- äkkrünnak või selle kõrgendatud oht: pidev helin;
- tulekahju korral hakkab tööle tuletõrje häiresüsteem: pidev helin;
- evakuatsiooni häire edastatakse kellaga: pidev helin;
- pommiähvardus või selle kõrgendatud oht: pidev helin.

2. Kooli kriisimeeskonna koosseis ja ülesanded

2.1. Kooli kriisimeeskonna koosseis

Direktor	Karin Sonts	5332 0687
Majandustöötaja	Illar Kallari	5348 6900
Õpetaja	Annika Sirendi	5191 9671
Õpetaja lasteaias	Olga Rõbkina	5388 8964
Õpetaja	Maila Hainsoo	5342 3829
Kokk	Elvi Metskaev	503 5249

2.2. Kriisimeeskonna ülesanded enne kriisiolukorda

- Koostada kriisiplaan.
- Kehtestada kriisijuhtumitest teavitamise põhimõtted ja kord.
- Määrata kriisimeeskonna liikmete, õpetajate, koolitöötajate kohustused kriisiolukorras.
- Tagada häiresüsteemi tõrgeteta töö.
- Kehtestada evakueerimise kord ja turvalised kogunemiskohad.
- Tagada vajalik varustus erakorraliste olukordade jaoks.
- Korraldada koolitused ja õppused, et tagada kriisiplaani toimimine kriisiolukorras.
- Organiseerida koostöö kohalike sidusgruppidega.
- Tagada esmaabivahendid

2.3. Kriisimeeskonna ülesanded kriisijuhtumite ajal

- Kiiresti koguneda esimese kutse peale.
- Otsustada konkreetse juhtumi korral professionaalse abi vajalikkuse, abi korraldamise põhimõtted, ülesannete jaotused meeskonnas, üldsuse ja seotud isikute teavitamise põhimõtted ja korralduse.
- Meediaga suhtlemise põhimõtete läbiarutamine.

Meediaga suhtleb direktor või tema poolt volitatud isik.

- Koolijuht annab meediale infot, mis on vajadusel eelnevalt kooskõlastatud politsei kõneisikuga.
- Õpetaja ja koolitöötaja kohus on vajadusel lapsi meedia eest kaitsta.
- Ei tohi edastada infot kannatanute või kuriteo toime pannud isikute kohta.

- Fotode avaldamiseks ja intervjuudeks annab loa lapsevanem.
- Infotulvas orienteerumiseks tuleb kohe hakata infot dokumenteerima.

Koolitöötajate infokoosoleku korraldamiseks antakse kutse helistamise teel:

- direktor helistab õpetajatele, teenindavale personalile

Lapsevanemaid teavitatakse suuremast kriisist esimesel võimalusel.

- Sellega tegelevad e-kooli administraatorid, kaasates vajadusel klassijuhatajaid.

2.4. Kriisimeeskonna ülesanded pärast kriisijuhtumit

- Kooli töötajad on vanematele ja õpilastele esmased kontaktisikud.
- Esimesel võimalusel kutsub koolijuht töötajad kokku, et:
  - edastada kooskõlastatud infot;
  - määratleda info hulk, mida jagatakse õpilastele ja vanematele;
  - korrata üle juhised meedia suunamiseks kõneisikute poole ning õpilaste juhendamiseks meediaga suhtlemisel;
  - anda infot edasise koolikorralduse kohta;
  - anda soovitusel, kuidas juhtunut klassis käsitleda;
  - pakkuda õpetajatele ja teistele töötajatele tuge;
  - edastada infot psühholoogilise toe saamise võimalustest;
  - anda õpetajatele teavet, kuidas märgata psühholoogilise abi vajajaid;
  - õpetada märkama abivajajaid vähemalt 6 kuu jooksul pärast kriisiolukorda.

Pärast olukorra lahendamist:

- saadetakse lapsevanematele e-posti teel kirjad, kus antakse ülevaade teada olevatest faktidest, tagajärgedest ja koolikorraldusest järgnevatel koolipäevadel ning korraldatakse ka infokoosolek;
- kriisijuhi erikorraldusel edastatakse infot kooli veebilehe kaudu;
- kõikidel kooli töötajatel peab olema teada, millist informatsiooni neil on lubatud anda.

3. ENNETUSTEGEVUSED MIKITAMÄE KOOLI KRIISISITUATSIOONIDES KÄITUMISEKS

Tegevus	Regulaarsus
Õppehäirete läbiviimine, analüüs	igal õppeaastal
Ohutusjuhendite täiendamine	vastavalt vajadusele
Ohutusnõuete täitmine	pidevalt
Ennetusalaste loengute läbiviimine	vähemalt 1x aastas
Esmaabikoolituste läbiviimine	iga kolme aasta järel
Lapsest lähtuv õppekasvatustöö	pidevalt
Arenguvestluste läbiviimine, analüüs	igal aastal
Väärtuspõhine kasvatustöö koolis	pidevalt

4. ERIOLUKORDADE KRIISIPLAANID

Juhtum	Õpilase tegevus	Koolitöötaja tegevus	Märkused
Tulekahju	<ul style="list-style-type: none"> Tegutse vastavalt juhendile toimimine tulekahju korral 	<ul style="list-style-type: none"> Tegutse vastavalt juhendile 	
Avarii Elektrikatkestus Veeavarii Internetikatkestus	<ul style="list-style-type: none"> Otsi koolitöötaja abi 	<ul style="list-style-type: none"> Teavita direktorit või majandustöötajat. 	Võimalusel tööta edasi erikorraldusteni või vii õpilased ohutusse kohta.
Äkkrünnak (relva või muu vahendiga)	<ul style="list-style-type: none"> Varju otsekohe Lülita mobiil hääletuks Püsi paigal Ära sea ennast ohtu 	<ul style="list-style-type: none"> Varju koos lastega Helista 112 Teavita direktorit või maj. juh. Lülita mobiil hääletuks Tegutse vastavalt juhendile 	Õpetajad aitavad lastel varjuda, ootavad erikorraldusi.
Elektrilöök	<ul style="list-style-type: none"> Ära puutu käega Otsi koolitöötaja abi 	<ul style="list-style-type: none"> Helista 112. Vabasta kannatanu vooluvõrgust Alusta esmaabi andmist või otsi esmaabi andja Informeeri direktorit v. majandustöötajat 	Õpetajad viivad kogunenud õpilased algava tunni klassidesse.
Õnnetused õpilase või täiskasvanuga (näiteks teadvuse kadu/kukkumine)	<ul style="list-style-type: none"> Helista 112 Otsi koolitöötaja abi Ära muuda kannatanu kehaasendit Kui oskad, alusta esmaabi andmist 	<ul style="list-style-type: none"> Hinda olukorda Helista 112 Alusta esmaabi andmist või otsi esmaabi andja Õpilase puhul informeeri klassijuhatajat Klassijuhataja informeerib lapsevanemat Informeeri direktorit Toimi vastavalt juhendile 	Õpetajad viivad kogunenud õpilased algava tunni klassidesse või suunavad koju.
Rasked vigastused/traumad (suured verejooksud, luumurrud)	<ul style="list-style-type: none"> Helista 112 Otsi abi Peata võimalusel verejooks. Ära muuda luumurru puhul kannatanu kehaasendit 	<ul style="list-style-type: none"> Peata verejooks Ära muuda luumurru puhul kannatanu kehaasendit Vajadusel helista 112 Õpilase puhul informeeri klassijuhatajat Klassijuhataja informeerib lapsevanemat Informeeri direktorit, õppejuhti või juhiabi Toimi vastavalt juhendile 	Žgutti ära kasuta!

Juhtum	Õpilase tegevus	Koolitöötaja tegevus	Märkused
Õpilase surm koolis	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 • Teavita mõnda täiskasvanut 	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 • Teavita direktorit, õpetajat • Kriisigrupp teavitab lapsevanemaid, koolis olevaid õdesid-vendi, klassi- kaaslasi, kooli töötajaid • Kriisigrupp organiseerib leinaabi • Kriisigrupp organiseerib mälestussümbolika • Tegutse vastavalt juhendile 	Muuda ajutiselt õppekava. Peale traumaatilisi sündmusi on õpilastel raskusi keskendumise ja mälu ning alaneb õpivõime.
Koolitöötaja surm koolis	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 • Teavita mõnda täiskasvanut 	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 • Teavita direktorit, õpetajat • Kriisigrupp teavitab lähedasi ja kooli töötajaid • Kriisigrupp organiseerib leinaabi • Kriisigrupp organiseerib mälestussümbolika • Tegutse vastavalt juhendile 	Õpetajad viivad kogunenud õpilased algava tunni klassidesse või suunavad koju.
Õpilase surm väljaspool kooli	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita direktorit, õpetajat • Kriisigrupp teavitab klassijuhatajat, koolis olevaid õdesid-vendi, kooli töötajaid, õpilasi • Kriisigrupp organiseerib leinaabi • Kriisigrupp organiseerib mälestussümbolika • Tegutse vastavalt juhendile 	

Koolitöötaja surm väljaspool kooli	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita direktorit, õpetajat • Kriisigrupp teavitab kooli töötajaid ja õpilasi. • Kriisigrupp organiseerib leinaabi. • Kriisigrupp organiseerib mälestussümbolika. • Tegutse vastavalt juhendile 	
Juhtum	Õpilase tegevus	Koolitöötaja tegevus	Märkused
Lapsevanema surm	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita direktorit, õpetajat, majandusjuhatajat • Kriisigrupp teavitab klassijuhatajat, koolis olevaid lapsi, kooli töötajaid • Kriisigrupp organiseerib leinaabi • Klassijuhataja organiseerib mälestussümbolika • Tegutse vastavalt juhendile 	
Õpilase või täiskasvanu suitsiid	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 • Teavita mõnda täiskasvanut 	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 • Võimalusel anna esmaabi • Teavita direktorit, õpetajat • Kriisigrupp teavitab õpilase puhul klassijuhatajat, õpilasi kooli töötajaid • Kriisigrupp organiseerib leinaabi • Klassijuhataja organiseerib mälestussümbolika • Tegutse vastavalt juhendile 	Õpetajad viivad kogunenud õpilased algava tunni klassidesse või suunavad koju.

Kooli territooriumilt väljaspool toimunud õnnetusjuhtum (ekskursioonil, matkal, väljasõidul)	<ul style="list-style-type: none"> • Võimalusel helista 112 • Kui oskad, anna esmaabi • Teavita mõnda täiskasvanut 	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 • Alusta esmaabi andmist • Teavita telefoni teel kooli direktorit või õpetajat • Kriisigrupp organiseerib edasise tegutsemise • Tegutse vastavalt juhendile <p>Lisa 1: „Mikitamäe Kooli õppekäikude läbiviimise ja ohutuse tagamise kord“</p>	Välisriiki minnes uuri järele hädaabi telefoni number
Tulistamine	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 (kui ei saa rääkida, jäta kõne avatuks, loodustes, et teave sinu asukohast ja toimuvast jõuab päästemetisse, võimalusel saada sõnum) • Säilita rahu • Võimalusel ära suhtle tulistajaga ega ärrita teda 	<ul style="list-style-type: none"> • Helista 112 (kui ei saa rääkida, jäta kõne avatuks, lootuses, et teave sinu asukohast ja toimuvast jõuab päästemetisse, võimalusel saada sõnum) • Võimalusel vii hoonest eemale teised õpilased • Võimalusel teavita direktorit, õpetajat või maj. juh. • Kriisigrupp tegutseb edasi vastavalt olukorrale 	Varjuge või vii õpilased ohutusse kohta
Juhtum	Õpilase tegevus	Koolitöötaja tegevus	Märkused
Vägivaldne sissetungija	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita täiskasvanut • Säilita rahu • Võimalusel ära suhtle sissetungijaga ega ärrita teda 	<ul style="list-style-type: none"> • Püüa sissetungijat rahustada • Vajadusel kutsu abi • Vajadusel helista 112 • Teavita direktorit, õpetajat või maj. juh. • Tegutse vastavalt juhendile 	Õpilased lahkuvad ruumist.
Vägivaldne õpilane	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita täiskasvanut • Püüa võimalusel olukorda lahendada 	<ul style="list-style-type: none"> • Püüa vägivallatsejat korrale kutsuda • Teavita klassijuhatajat • Klassijuhataja informeerib lapsevanemat • Klassijuhataja teavitab direktorit või õpetajat • Tegutse vastavalt juhendile 	Aita õpilasel taastada enesekontroll ja rahuneda.

Õpilase kadumine	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita klassijuhatajat või täiskasvanut 	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita lapsevanemat ja politseid, helista 112 • Teavita direktorit või õpetajat • Tegutse vastavalt juhendile 	
Narkootiliste ainete omamine, levitamine või tarbimine kooli territooriumil	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita kahtlusest täiskasvanut 	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita direktorit, õpetajat, kes vajadusel helistab 112 • Tegutse vastavalt juhendile 	
Toidumürgitus koolis, viiruste ja muude nakkustekitajate puhang	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita kahtlusest täiskasvanut 	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita lapsevanemat ja vajadusel helista 112 • Teavita direktorit või õpetajat 	vt Lisa nr 13
Pommiähvardus ja pommikahtlase eseme leid	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita kahtlusest täiskasvanut 	<ul style="list-style-type: none"> • Tegutse vastavalt juhenditele 	
Äkkrünnaku ähvardus	<ul style="list-style-type: none"> • Teavita kahtlusest täiskasvanut 	<ul style="list-style-type: none"> • Tegutse vastavalt juhendile 	

LISA 1. KÄITUMINE ÄKKRÜNNAKU KORRAL

Rünnakut avastades > Võimalusel varju, vajadusel põgene!

1. võimalusel anna kohe rünnakust teavitamise häire;
2. helista 112;
3. järgi 112 saadud korraldusi.

Jää rahulikuks ja teata lastele, et koolimajas on oht.

- Lukusta uks.
- Tõmba kardinaid akende ette.
- Anna järgmised korraldused:
  - eemalduda uksest ja akendest;
  - olla vaikselt;
  - püsida madalal;
  - varjuda koolipinkide ja toolide taha.

Jää ootama politsei saabumist NB! Ust tohib avada ainult siis, kui oled kindel, et avamist palub politsei või koolitöötaja. Vajadusel identifitseeri politsei 112 vahendusel.

NB! Kui rünnakuga kaasneb süütamine, tulistamine või plahvatus ja käivitub evakatsioonihäire, pead sina ise otsustama, kas turvalisem on varjuda või evakueeruda.

Käitumine varjumise ajal:

- Ole ise rahulik ja oma korraldustes kindel.
- Võimalusel leia klassile mingi tegevus.
- Fikseeri varjumise alguse kellaaeg – oodates tundub aeg reaalsest pikem. Anna õpilastele teada, et varjumine võib kesta mitu tundi, see ei pruugi seotud olla rünnaku tagajärgede ulatusega, evakueerumisluba antakse alles siis, kui on kindel täielik turvalisus.
- Anna õpilastele teada, et vanematega kontakteerub esimesel võimalusel koolitöötaja, õpilased lülitavad telefonid välja, et vältida võrgu ülekoormust, sest muidu ei saa politseid ja päästjad omavahel sidet pidada.
- Lülita oma telefon hääletule režiimile, võimalusel helista 112, anna teada enda asukohast ja varjujate olukorrast. Vajadusel kasuta selleks õpilase telefoni, mis jääb hääletul režiimil sinu kätte.
- Kui Sul on infot kurjategija liikumisest, edasta see 112.
- Kui keegi klassis olijatest vajab arstiabi, helista 112, kirjelda olukorda ja abivajaja täpset asukohta koolimajas.
- NB! Juhul, kui klassi ust ei ole võimalik lukustada, tuleb evakueeruda, äärmiselt ohtlik on jääda ruumi, mida ei ole võimalik sulgeda!

Varjumisstrateegia vahetunnis:

1. Ava lähima klassi uks.
2. Koonda sinna kõik lähedalasuvad õpilased.
3. Edasi käitu vastavalt varjumise juhendile.

NB! Juhul, kui ei ole võimalik varjuda lukustatavasse ruumi, tuleb kiiresti evakueeruda.

Häire õues toimuva tunni ajal:

1. Jää rahulikuks ja teata lastele, et koolimajas on oht.
2. Liigu võimalikult varjatud teed kasutades koos õpilastega koolimajast eemale.
3. Varjuge sobivaimasse kohta, kuhu saad turvaliselt liikuda, võimalusel kokkulepitud kogunemiskohta.
4. Jälgi, et kõik õpilased on koos sinuga.
5. Esimesel võimalusel anna numbril 112 teada:

- mis klassiga oled koos;
  - mitu õpilast on koos sinuga;
  - kas keegi, kes oleks pidanud olema tunnis, on puudu (läks enne häiret koolimajja sisse vmt);
  - sinu ja õpilaste asukoht.
6. Hoiatada õpilased enda juures, ära lase kellelgi lahkuda.
7. Jää ootama politsei korraldusi.

Äkkrünnak, evakueerumisstrateegia:

1. Jää rahulikuks ja teata lastele, et koolimajas on oht.
2. Evakueeru koos õpilastega liikudes mööda kindlaksmääratud evakuatsiooniteed. Evakuatsiooniteel ohu avastamise korral liigu kiiresti ohust eemale ning kasuta mõnda muud evakuatsiooniteed (vajadusel improviseeri ja mõtle evakuatsioonitee ise välja)
3. Kasuta võimalikult varjatud teid.
4. Liigu kokkulepitud kogunemiskohta või sobivaimasse kohta, kuhu saad turvaliselt liikuda.
5. Kogunemiskohas pöördu infot koguva õpetaja poole ja edasta teave:
  - mis klass jõudis kogunemiskohta,
  - mitu õpilast on koos sinuga,
  - kas keegi on puudu.
6. Kui sa liikusid mujale, edasta nimetatud teave ja enda ning õpilaste asukoht ja olukord numbrile 112.

Suhtlemine meediaga

Äkkrünnaku lahendamine kuulub politsei vastutusalasasse. Meediapäringutele vastab ainult politsei kõneisik või kooli direktor, kes annab politseiga kooskõlastatud infot.

Kui sinu poole pöördub ajakirjanik:

1. ütle oma nimi ja amet;
2. kinnita, et antud olukorras vastab ajakirjanike küsimustele ainult politsei kõneisik või koolidirektor.

Kõigil täiskasvanutel on kohustus kaitsta õpilasi meedia ning uudishimuliku üldsuse eest. Õpilased ei pea meediale andma ühtki kommentaari.

Räägi õpilastele, kuidas ajakirjanikke viisakalt, kuid otsusekindlalt kooli direktori poole suunata.

LISA 2. TOIMIMINE TULEKAHJU KORRAL

Vaata „Tulekahju korral tegutsemise plaan“-i.

LISA 3. TOIMIMINE POMMIÄHVARDUSE KORRAL

Telefoni teel edastatud pommiähvardus:

1. Säilita rahu.
2. Võimalusel teavita paralleelselt 112 (nt kata toru käega kinni ja helista 112, anna lähedalolijale käega märku, et vajad abi, kirjuta sedelile märksõnad, et lähedalolev kolleeg mõistaks olukorda ja teavitaks 112 vmt).
3. Numbrinäiduga telefoni puhul fikseeri number.
4. Hoida kõneleja liinil nii kaua kui võimalik, kuula teda katkestamata.
5. Kirjuta üles kõik, mida kõneleja räägib:
  - Kus lõhkeseadeldis asub?
  - Milline välja näeb?
  - Kuidas ja kes käivitab seadeldise?
  - Millal plahvatab (kellaaeg)?
  - Millal ja kes selle pani?
  - Mis on pommipaneku eesmärk?
  - Kas ähvardaja nõuab midagi?
  - Kes on helistaja?
6. Pane tähele kõneleja hääletooni, väljendeid, taustaheliseid jmt.
7. Teavita kooli direktorit.

Suusõnal edastatud pommiähvardus:

1. Teavita 112
2. Võimalusel pea ähvardajat kinni politsei saabumiseni või võta tema kontaktandmed
3. Teavita kooli direktorit

Kirja teel edastatud pommiähvardus:

1. Teavita 112
2. Säilita kiri kiletaskus ja anna see uurimiseks üle politseile

3. Teavita kooli direktorit

LISA 4. TOIMIMINE POMMIKAHTLASE ESEME LEIU KORRAL

1. **Ära puuduta ega liiguta eset! Eemaldu sellest. Anna korraldus ka teistele sellest eemaldumiseks!**
2. Teata leiust 112, anna võimalikult täpne eseme ja selle asukoha kirjeldus. Helistamiseks eemaldu esemest, ära kasuta mobiiltelefoni ega raadiosidevahendit vähemalt 50 m raadiuses kahtlasest esemest
3. Teavita leiust kooli kriisimeeskonna juhti, kes alustab evakueerimist

Ära puuduta ega liiguta kahtlast eset!

Ära kasuta mobiiltelefoni ega radiojaama vähemalt 50 m raadiuses kahtlasest esemest!

Evakueerudes pommikahtlase eseme leiu korral. Võimalusel ava aknad, plahvatuse korral on kahjustused siis väiksemad.

1. Vaata ruum kiiresti üle, kas näed midagi kahtlast (ese, mida selles ruumis pole varem olnud vmt)
  2. Kui leiad kahtlase eseme, lahku ruumist ja teavita leiust politseitöötajat, päästeteenistust või kooli kriisimeeskonda
  3. Võta kaasa klassi nimekiri (kui kool kasutab elektroonilist õppeinfosüsteemi, ole valmis edastama info puudujate ja tunnis viibinud õpilaste kohta)
  4. Võta kaasa isiklikud asjad – ruumi vabastamine kottidest lihtsustab ruumi edasist kontrolli
- Kogunemiskohta jõudes kontrolli kõigi kohalolekut ja edasta infot koguvale õpetajale teave, kui palju oli õpilasi tunnis, kui palju puudus, kui palju jõudis kogune

LISA 5. TOIMIMINE ÄKKRÜNNAKU ÄHVARDUSE KORRAL

Ringlevad kuulujutud ähvardusest, ohumärgid loovtöodes vmt.

1. Täpsusta infot
2. Teavita 112
3. Teavita kooli direktorit
4. Kui oled kindel, et tegemist on alusetu ähvardusega, teavita ähvardusest ikkagi kindlasti kooli direktorit.

Kui sul on kahtlus, et keegi plaanib ükskõik mis moel rünnakut, aga kahtled ähvarduse tõepärasuses või info piisavuses, räägi kahtlustest ikkagi kindlasti kooli direktorile!

Telefoni teel edastatud ähvardus

1. Jää rahulikuks.
2. Hoia kõneleja liinil nii kaua kui võimalik.
3. Samaaegselt püüa teavitada politseid numbril 112 (palu lähedalolijate abi vmt).
4. Püüa teada saada, pane kirja:
  - Millal rünnak toimub (kuupäev/kellaaeg) ?
  - Kus rünnak toimub?
  - Kuidas võib rünnak toimuda ?
  - Mis eesmärgil?
  - Kas ründaja on juba sündmuskohal?
  - Kes on helistaja?
  - Pane tähele kõneleja hääletooni, väljendeid, taustaheliseid jmt.
5. Pärast kõne lõppu teavita 112 ja kooli direktorit. Kui oled kindel, et tegemist on alusetu ähvarduse või naljaga, teavita kooli direktorit.

NB! Kui ähvardaja kavatseb rünnata kohe, anna viivitamatult varjumishäire ja teavita kohe 112.

Kirja teel edastatud ähvardus

1. Teavita 112.
2. Säilita kiri kiletaskus ja anna see uurimiseks üle politseile / salvesta kiri.
3. Teavita kooli direktorit.

Internetikeskkonnas tehtud ähvardus

1. Salvesta ähvardus või vestlus, mille käigus ähvardati.
2. Märki juurde portaal, kus ähvardus edastati.
3. Fikseeri ähvarduse edastamise kellaaeg .
4. Teavita koheselt 112 ja edasta salvestatud materjal.
5. Teavita kooli direktorit.

Ära sulge portaali ähvardust salvestamata!

LISA 6. TOIMIMINE VIGASTUSTE JA LIIKLUSAVARII KORRAL

Kerge vigastus

1. Anna vajalikku esmaabi.
2. Informeeri juhtunust õpilase vanemaid või hooldajat.
3. Vajadusel/võimalusel korralda vigastatud õpilase transport koju.

Raske, üliraske vigastus

1. Fikseeri olukord ja jaga tegutsemisjuhised kõikidele täiskasvanud saatjatele (esmaabi andmine, abi kutsumine ja informeerimine, tegelemine ülejäänud õpilastega).
2. Alusta vajalikku esmaabi andmist.
3. Helista hädaabinumbril 112, tegutse edasi vastavalt nende poolt antud juhtnõoidele.
4. Informeeri toimunust õpilase vanemaid või hooldajat ja kooli direktorit.
5. Jälgi, et keegi täiskasvanutest oleks pidevalt ülejäänud õpilaste juures.
6. Vajadusel katkestada väljasõit ja korraldada õpilaste transport kooli tagasi.

Liiklusavarii

1. Hinda olukorda ja jaga ülesanded.
2. Võimalusel tee õnnetuspaik teistele liiklejatele nähtavaks.
3. Kui keegi on saanud kannatada, teata kohe häirekeskusesse numbril 112.
4. Anna esmaabi:
  - Elusta, teadvuseta kannatanud pööra külili asendisse ja ava hingamisteed, sulge verejooksud surudes haav käe või riidetombuga kinni, vestle pidevalt kannatanutega, sellega kontrollid nende teadvuselolekut, rahusta, kata soojalt käepäraste vahenditega.
5. Kui puudub otsene vajadus kannatanu bussist välja tõsta, on parem oodata, kuni saabuvad päästeteenistus ja kiirabi; kui kannatanu vajab elustamist, tõsta ta sõidukist välja vaatamata vigastustele, ava hingamisteed ja alusta elustamist.
6. NB! Kui buss on süttinud või vees ja kannatanuid on võimalik välja aidata enda elu ohtu seadmata, tee seda viivitamatult vaatamata vigastustele.
7. Likvideeri oht sõiduki süttimiseks, selleks eemalda võimalusel akult miinusjuhe. Püüa ära hoida igasugune sädeme tekkimise võimalus.
8. Kui buss on juba süttinud, kasuta tulekustutit, see peab olema olema igas transpordivahendis.

LISA 7. KÄITUMINE SURMAJUHTUMITE KORRAL

Õpilase surm

1. Teate saanu võtab koheselt ühendust direktoriga või kellegagi kriisimeeskonnast.
2. Kutsutakse kokku kriisimeeskond.
3. Direktor kinnitab info ja teavitab juhtunust õpilasi ja kooli töötajaid.
4. Lipp langetatakse poolde masti.
5. Sobivasse kohta (nt kooli fuajeesse) asetatakse lahkunu foto, küünal (võimalusel musta lindiga), lilled ja/või sissekannete tegemiseks mälestuste raamat.
6. Korraldatakse mälestuskogunemine. Kui surmajuhtumist saadakse teada enne keskpäeva, korraldatakse mälestusteenistus samal päeval, muidu järgmisel hommikul. Talitust ei ole soovitatav pidada päeva lõpus.
7. Mälestuskogunemine algab leinaseisaku ja leinamuusikaga, direktor peab kõne, soovi korral jätavad õpilased hüvasti sobiva luuletuse, sõnavõtu, laulu või muusikapala abil. Kui kool soovib, peab kõne vaimulik. Lahkunud õpilase vanemad võivad soovi korral mälestusteenistusel osaleda.
8. Siirdatakse klassidesse, kus kaasõpilastel on võimalus rääkida oma tunnetest ja mälestustest.
9. Lahkunu klassis pannakse tema tühjale koolilauale põlema küünal ja võimalusel asetatakse kõrvale tema foto .
10. Kriisimeeskond teavitab kõiki või valitud klasside lapsevanemaid kaasõpilase surmast.
11. Klassijuhatajale võiks vajadusel abiks olla keegi kooli kriisimeeskonna liikmetest.
12. Klassijuhatajaga arutatakse millisel viisil lahkunud klassikaaslast mälestada:
  - mälestuste raamat; luuletus temast;
  - kirja kirjutamine lahkunule või lahkunu perele;
  - õpilaste koos tehtud joonistused.
13. Klassijuhataja ja kriisimeeskond otsustab, kes võtab ühendust lahkunu perekonnaga, et
  - avaldada kaastunnet,
  - informeerida koolis tehtavast,
  - läbi arutada võimalik koolipoolne abi ning perekonna soovid seoses mälestusrituaalidega koolis, koolikaaslaste osalemisega matustel jmt.
14. Kui lähedased on nõus kaasõpilaste/õpetajate osalemisega matustel, teavitab kriisimeeskond sellest suuliselt õpetajaid ja kirjalikult lapsevanemaid.
15. Klassijuhataja avaldab klassikaaslaste poolt kaastunnet õpilase omastele

(kaastundeavaldus), kooli poolt avaldab kaastundeavalduse kriisimeeskond.

16. Vajadusel korraldatakse koosolek lapsevanematele, sest ka nemad võivad vajada tuge.

Kaasõpilase surmast rääkimine

- Õpetaja esmane ülesanne on lapsed ära kuulata ja küsimustele vastata ning jälgida, kuidas lapsed reageerivad.
- Enda rahulikkus loob turvalise olukorra.
- Räägi kogu tõe otse ühe lausena (võid lauset korrata mitu korda).
- Väldi abstraktseid väljendeid nagu uinunud, puhkama läinud vmt. Räägi surmast otsesõnu (sõnaga surm).
- Räägi lastele, mis edasi hakkab toimuma.
- Räägi lastele leina reaktsioonidest– mõtetest ja tunnetest.
- Lase õpilastel oma tundeid väljendada.
- Soovita lastel rääkida vanemate või sõpradega
- Räägi õpilastega, kelle poole võivad nad vajadusel pöörduda, kui nad soovivad juhtunust rääkida. Räägi ka, millist välist abi võiks kasutada, kust võiks välist abi leida.
- Võta arvesse õpilaste kultuuri, tausta ja olukorda.
- Ole teadlik enda stressireaktsioonidest. Kui mingil põhjusel on raske üksi klassiga juhtunut käsitleda, kutsu appi kolleeg või kriisimeeskonna liige.

Õpilase/õpetaja/ koolitöötaja surm

1. Teate saanu võtab koheselt ühendust direktoriga või kellegagi kriisimeeskonnast.
2. Kutsutakse kokku kriisimeeskond.
3. Direktor kinnitab info ja teavitab juhtunust õpilasi ja kooli töötajaid. (Kooli direktor või kriisirühma liige räägib lahkunud õpetaja klassile juhtunust. Teistele klassidele räägib oma õpetaja või mõni kriisirühma liige.
4. Lahkunud õpetaja oma klassile leitakse võimalikult kiiresti tugiisik, kes jääb klassiga kogu mälestusrituaalide ajaks ja võimalusel ka edaspidiseks.
5. Õpilastele antakse võimalus oma mõtetest ja tunnetest rääkida, vajadusel kaasatakse psühholoog.
6. Lipp lastakse poolde masti.
7. Sobivasse kohta (nt kooli fuajeesse) asetatakse lahkunu foto, küünal (võimalusel musta lindiga), lilled ja/või sissekannete tegemiseks mälestuste raamat.
8. Viiakse läbi mälestuskogunemine. Kui surmajuhtum leiab aset enne keskpäeva,

korraldatakse mälestuskogenemine samal päeval, muidu järgmisel hommikul. Kogunemist ei ole soovitatav pidada päeva lõpus.

9. Mälestuskogunemine algab leinaseisaku ja leinamuusikaga, direktor peab kõne, soovi korral jätavad õpilased hüvasti sobiva luuletuse, sõnavõtu, laulu või muusikapala abil. Kui kool soovib, peab kõne kirikuõpetaja.
10. Koolipäeva ei katkestata, lapsi koju ei saadeta, sest nii võivad lapsed jääda üksi oma reaktsioonidega.
11. Vajadusel teatatakse juhtunust kirjalikult kodudesse või kutsutakse kokku lastevanemate koosolek.
12. Töötajad lepivad koostöös kriisimeeskonnaga kokku konkreetsetes tegevustes (kaastundeavaldused, matused).
13. Direktor lepib omastega kokku kooli töötajate ja õpilaste võimaluse osaleda matustel.
14. Kriisimeeskond arutab läbi vajalike tugiteenuste organiseerimise ja vajaduse järeltöö osas.

Õpilase lähedase surm

1. Teavita kooli direktorit.
2. Direktor, kriisimeeskonna liige või klassijuhataja kinnitab teate tõepärasust õpilase lähedaste käest.
3. Kui õpilane ei tea veel juhtunust ja kooli tuleb teade keset koolipäeva, teavitab teda sellest kooli tulnud lähisugulane. Vältida tuleb olukorda, kus õpilane kuuleb lähedase kaotusest juhuslikult või meedia vahendusel. Kui lähedased ei saa kooli tulla, räägib lähedase nõusolekul õpilasele juhtunust klassijuhataja või mõni teine sobiv inimene.
4. Ole koos õpilasega või hoolitse, et seda teeks keegi teine. Õpilast ei jäeta mingil juhul üksi ega saadeta üksi koju.
5. Hoolitse igati (vaata, et tal külm poleks, paku sooja jooki, vasta ausalt tema küsimustele).
6. Paku julgelt ka füüsilist lähedust. Väiksemad lapsed saab võtta sülle, suuremaid hoia embuses.
7. Normaliseeri kõiki reaktsioone ja tundeid ("see, et sa praegu värised on loomulik, see on väga raske hetk"; "Ma mõistan sinu viha ja see on normaalne, et sa nii tunned").
8. Ära arva, et kui õpilane on täiesti rahulik ja ei reageeri hetkel ägedalt, siis ta sind ei vaja. Igal juhul - ära jäta teda üksi seniks, kuni oled ta pereliikmele/lähedasele üle andnud.
9. Kooli direktor, kriisimeeskonna liige või klassijuhataja
  - avaldab kaastunnet;
  - küsib luba kaasõpilastele rääkimiseks;

- kui kooli esindaja soovib matustel osaleda, siis küsib selleks luba;
  - kinnitab, et laps on nii ruttu kui võimalik uuesti kooli oodatud, sest rutiini jätkumine toetab last tema leinas.
10. Kui õpilane või õpilase lähisugulased on sellega nõus, võib klassijuhataja rääkida juhtunust klassiga. Klassikaaslastele võib selgita, kuidas käituda leinajaga.
  11. Vestle lapsega ja anna talle teada võimalusest alati sinu poole pöörduda, kui laps soovib juhtunust rääkida. Lase lapsel oma tegelikke tundeid ventileerida.
  12. Jälgi õpilase ja ka kaasõpilaste toibumist ning võimaliku toe vajadust. Soovita professionaalset abi, kui selleks on vajadus.
  13. Klassijuhataja avaldab klassi poolt kaastundeavalduse.
  14. Lähedase kaotanud õpilase jaoks võib olla argiste toimingute tegemine pikka aega raskendatud. Jälgi, kas õpilastele / kaasõpilastele võib olla vajalik organiseerida psühholoogiline järeltöö.
  15. Aita õpilasel võimalikult kiiresti tavaelu rutiini tagasi pöörduda. Samas on tähtis, et õpilase individuaalseid leinareaktsioone aktsepteeritakse.

Koolitöötaja lähedase surm

1. Kooli direktor informeerib vajadusel töökaaslast, olles enne läbi rääkinud leinava töötajaga.
2. Kui teade tuleb keset tööpäeva, saadetakse töötaja vajadusel koju või haiglasse/sündmuskohale.
3. Direktor räägib vajadusel töötajaga juhtunust ja tööle naasmisest.
4. Arutatakse töötajaga, kas ja kuidas teavitada õpilasi või kuidas teemat koolis käsitletakse, arvestades tema soove.
5. Direktor teavitab õpilasi; kui töötaja peab pikemat aega töölt eemal viibima.
6. Kriisimeeskond avaldab kolleegide poolt kaastundeavalduse.
7. Kaastundeavaldused (leinakuulutus ajalehte ...)
8. Töökaaslased valmistuvad vastu võtma lähedase kaotanud töökaaslast ja aitavad teda igauks oma oskuste kohaselt.
9. Leinaja tööle naastes pea meeles:
10. Leinav töökaaslane vajab rahu ja tuge, mitte vältimatult sõnu, liigne tähelepanu võib olla koormav.
11. Vahel on kõige toetavam see, kui avaldatakse kaastunnet ja öeldakse, et vajadusel ollakse olemas, aga muidu jätkatakse tavapärase käitumisega.
12. Argirutiini jätkumine on leina puhul toetav.

13. Ole tähelepanelik ja märka muutusi leinava töökaaslase igapäevases olekus ka hiljem. Vajadusel räägi oma tähelepanekutest direktorile.
14. Vajadusel leitakse võimalused vähendada leinaja töökoormust või korraldada ümber tööjaotus.

Võrdselt kohatu on nii leinaja vältimine kui juhtunule ülereageerimine.

LISA 8. TOIMIMINE SUITSIIDI JUHTUMI KORRAL

Anna informatsiooni toimunust. Anna tõene ülevaade juhtunust, räägi vaid teadaolevaid fakte. Püüa jääda oma väljendustes rahulikuks ning kirjeldada juhtumit selgelt ja lihtsalt. Kui sul on mingitel põhjustel raske üksi rääkida, kutsu endale kindlasti appi kolleeg või kriisimeeskonna liige.

1. Anna aega reageerimiseks ja küsimuste esitamiseks.
2. Laste reaktsioone ja mõtteid tuleb igati respektierida. Enesetappude korral on kõige tähtsamaks julgus rääkida vastuolulistest ja keelatud häbi- ja süütunnetest ning nende aktsepteerimine.
3. Julgusta õpilasi juhtunust rääkima. Sageli tahetakse kriisiolukorrast korduvalt rääkida ja küsida samu küsimusi, sest toimunut on raske omaks võtta. Julgusta lapsi rääkima nii juhtunuga seotud faktidest kui ka oma tunnetest. Leppige vajadusel kokku ajad, millal te koolipäeva jooksul juhtunust räägite.
4. Säilita klassis tavapärased reeglid. Toeta õpilaste igasugust tegevuslikku aktiivsust (nt. klassi koristamine jm rutiinsed tegevused). See süvendab kokkukuuluvus- ja turvatunnet ning aitab taastada kontrolli tunnete üle.
5. Muuda ajutiselt õppekava. Peale traumaatilisi sündmusi on õpilastel raskusi keskendumise ja mälu ning alaneb õpivõime. Kontrolltööd tuleks mõned päevad edasi lükata. Ka kodutöid võiks mõneks ajaks vähendada.
6. Ole tähelepanelik riskiõpilaste suhtes. (Kõrgenenud riskiga õpilasteks võivad olla kannatanu õed/vennad, lähedased sõbrad, tugevaid emotsionaalseid reaktsioone ilmutanud lapsed, sündmuse pealtnägijad, need, kel on peres probleeme või on kaotanud pereliikme, depressiooniilmingute või suitsiidikalduvustega õpilased.)

Nad võivad vajada individuaalset psühholoogilist esmaabi.

1. Ole tähelepanelik ka teiste õpilaste ja koolitöötajate suhtes, vajadusel korraldab kriisimeeskond psühholoogilise esmaabi osutamise.

2. Aita taastada enesekontroll. Tugevad tunded on kriisiolukorras loomulikud. Aita neil maha rahuneda ja oma käitumise üle kontroll saavutada.
3. Selgita õpilastele suhtlust ajakirjanikega. Ütle, et nad ei vastaks ajakirjanike küsimustele ilma vanemate loata. Kindlasti ei tohiks ajakirjanikele anda detailset infot suitsiidi kohta.
4. Hoida kontakti teiste õpetajate, kooli personali ja lastevanematega. Tähtis on teada, kuidas õpilased kriisiolukorras hakkama saavad mitte ainult koolis, vaid ka kodus ja väljaspool. Nii mõnigi õpilane võib vajada spetsialisti abi. Vanemadki vajavad juhtnööre.
5. Ole oma käitumisega õpilastele eeskujuks. Mida enam täiskasvanud annavad eeskujut, kuidas olla asjatundlik, probleeme lahendav ning samas kaastundlik ja hooliv, seda enam on ka lapsed võimelised käituma adekvaatselt.
6. Ole teadlik oma reaktsioonidest ja hoolitse ka enda eest. Lubatud on näidata ka oma tundeid, kuid mitte kaotada kontrolli. Ära jäta ennast üksi, räägi kolleegidega, jaga oma tundeid ja mõtteid, vajadusel otsi abi spetsialistidelt.
7. Väga oluline on, et koolielu läheks võimalikult kiiresti normaalsele rada pidi edasi. Ei ole soovitatav suuri ümberkorraldusi teha ega lasta lastel, keda see kõige lähemalt on puudutanud, üksinda koju jääda. Neil on kõige parem olla tavalises koolikeskkonnas.
8. Kui enesetapp on juhtunud koolivaheajal, organiseeritakse mälestusrituaalid pärast tagantjäreli, kui lapsed on tulnud tagasi kooli.

Kui enesetapp või enesetapukatse toimub tundide ajal:

1. Kanna hoolt selle eest, et õpilased ei pääseks sündmuskohale või lahkuks sealt kohe. NB! Hoolitse, et õpilased ei jääks seejuures üksi!
2. Kutsu kohe kiirabi (112) ja politsei (112).
3. Teavita kooli direktorit.
4. Surmateate viib koju politsei.
5. Seejärel võtab koduga ühendust kooli direktor.
6. Kriisimeeskond korraldab sündmust vahetult pealt näinud õpilastele ja õpetajatele psühholoogilise esmaabi võimaluse.
7. Kriisimeeskond koostab edasise tegevusplaani tervele koolile.

LISA 9. TOIMIMINE VÄGIVALLA JA KIUSAMISE KORRAL

Vaimne vägivald

Kuidas probleemi ära tunda?

Õpilaste probleemid, mida märgates peaks olema kõrgendatud tähelepanuga:

1. masendus
2. unehäired (laps ei maga piisavalt, on kogu aeg unine)
3. söömishäired (ei söö piisavalt või sööb üle, rahustab ennast toiduga)
4. jõuetus (olen täitsa läbi, ei jaksa enam)
5. apaatia, kõrvale tõmbumine (hobid, sõbrad ei paku enam midagi)

6. viha (tugev jonn, vastuhakk)
7. keskendumisraskused (üliaktiivsus, mitte adekvaatne käitumine)
8. enesevihakamine (olen rumal, minust ei pea keegi, ma ei meeldi kellelegi)
9. kurbus, nutulisus, enesehaletsemine (on valitsevad tunded)
10. maailmalõpu tunne, viimsepäeva tunded (inimene räägib, mõtleb ja joonistab surmast)
11. lapse süstemaatiline puudumine

Loetelu on suunav. Kui õpilasel on nimetatud sümptomeid palju, tuleb võtta ühendust koolipsühholoogiga või sotsiaalpedagoogiga.

Kiusamisele on vaja koheselt reageerida.

1. Kogu infot - kes on õpetajatest/ õpilastest kiusamist pealt näinud? Kes on liider? Kas kiusatav provotseerib ise kiusamist?
2. Tee kindlaks, kas õpilase käitumine oli hetkeline ja ühekordne emotsioon või kestav probleem.
3. Vestle kiusamises kahtlustatavatega individuaalselt. Kuula, ära süüdistata. Oota, millise lahenduse õpilane ise pakub.
4. Vestle individuaalselt tõenäolise ohvriga. Julgusta rääkima, väldi suunavaid küsimusi.
5. Väljenda selgelt, et kiusamiskäitumine ei ole lubatud.
6. Korralda grupikohtumine kiusamises kahtlustatavatega (kui kiusajaid on mitu).
7. Hinda olukorda ja vastavalt vajadusele korralda kohtumine kiusajate ja ohvriga koos. Leidke lahendused, kuidas suhteid parandada ja sõlmige kokkulepped. Enamasti peab oma käitumist korrigeerima nii kiusaja kui ohver.
8. Teavita juhtunust mõlema osapoole vanemaid.
9. Vajadusel/võimalusel suuna nii ohver kui kiusaja koolipsühholoogi juurde. Tema korraldab vajadusel edasise töö (psühholoogilise abi vajaduse hindamise, kohtumised vanematega jne.).

10. Mõne aja möödudes uuri mõlemalt osapoolelt, kuidas on läinud.
11. Raskematel juhtudel teavita kooli juhtkonda. Kui kiusamine on korduv ja väga tõsine ning koolipoolsed meetmed ei aita, konsulteeeri juhtumit kohaliku noorsoopolitseiga.

Küberkiusamine

Võrdselt ohtlikud on nii reageerimata jätmine kui ka ülereageerimine!

1. Tegele probleemiga kohe ja kui sul pole aega ja võimalust asjasse süveneda, leia keegi kes seda suudab, aga ära anna rutakalt soovitusi. Alati tuleb läheneda juhtumipõhiliselt.
2. Mõista, et see, mis sinu jaoks võib tunduda tühine, võib lapse jaoks olla oluline probleem.
3. Teavita last, et ta:
  - a. blokeeriks häirija;
  - b. ei vastaks sõnumitele ja kirjadele, mis teda ahistavad või häirivad;
  - c. hoiaks häiriva kirja või sõnumi alles.
  - d. Informeeri portaali haldurit.
4. Võta ühendust kõigepealt ohvri vanemat.
5. Teavita kooli kontaktisikut noorsoopolitseis.

Alati tuleb fikseerida fakt. Mida rohkem materjali on suudetud salvestada, (kasutajanimi, loomise aeg/sisenemise aeg, telefoninumber, tekstid, fotod, kuulutused...), seda lihtsam on hiljem teha kindlaks teo toimepanijat.

Pane kindlasti ka tähele :

- teo toimepanija motiive,
- vanust,
- arusaamist tegude keelatusest,
- ohvri tundeid ning reageeringut toimunule.

Isikuandmete pahatahtliku kasutamise korral fikseeri võimalikult palju fakte portaali aadressi kohta, kus valeidentiteet on tehtud/on üleval. Teavita kindlasti koheselt vanemaid.

On ülimalt soovituslik, et politseid teavitataks, kui küberkiusamisega on pandud toime õigusrikkumine.

Ära kustuta tõendeid - kirju, vestluseid, fotosid või muud, millega saab juhtunut tõestada või kindlaks teha teo toimepanijat!

Füüsiline vägivald koolis

Märgid, mis viitavad füüsilise vägivalda ohvrile:

- tähelepanu- ja õpivõime langus,
- vigade arvu kasv,
- mälu halvenemine,
- unustamise kiirenemine,
- meeleolu langus, endassetõmbunud olek,
- hirmunud, ennast varjata püüdev kehahoiak,
- õpilane väldib koostööd või kontakti teatud õpilastega.

Kui enamus neist märkidest on täidetud, võib kahtlustada füüsilise vägivalda toimumist.

Füüsilise vägivalda ilmingutele tuleb alati reageerida.

1. Julgusta ohvrit rääkima.
2. Vajadusel pöördu kooli meditsiinitöötaja poole või traumapunkti, et fikseerida ja dokumenteerida vigastused.
3. Püüa välja selgitada konflikti põhjused ja peamised vägivallatsejad.
4. Tee koostööd mõlema osapoole lapsevanemate/hooldajatega.
5. Käsitle juhtunut vastavalt olukorrale mõlema osapoolega eraldi, mõlema osapoolega koos või klassis (probleemi vahendamine, Ühise Mure meetod, klassiarutelu).
6. Väljenda selgelt, et füüsiline vägivald on lubamatu.
7. Kutsu vägivallatseja koos vanemate/hooldajatega vestlusele.
8. Võimalusel suuna nii ohver kui vägivallatseja koolipsühholoogi juurde, kes aitab neil leida strateegiaid enda emotsioonide ja impulsside kontrolli all hoidmiseks ning suunab, kuidas edaspidi vägivaldseid olukordi vältida
9. Vajadusel teavita kooli juhtkonda või noorsoopolitseid.

Ära tee ennatlikke otsuseid enne kui oled juhtumisse süvenenud!

Kaklus või ühepoolne füüsiline vägivald

1. Lahuta kaklus:
  - anna kõigepealt suuline korraldus kaklus lõpetada;
  - kui sellele ei kuuletuta, lahutata kaklus füüsiliselt sekkudes võimalikult leebelt (ei tohi ise õpilast lüüa vms). Sekkumise üle otsustades hindada, kas sekkumisel põhjustatav

võimalik vigastus on väiksem või suurem kui need vigastused, mis võiksid tekkida siis, kui kaklust ei lahutata);

- kui kaklust lahutada ei õnnestu või see on sulle ohtlik, kutsu abi või teavita politseid numbril 112;
- ära sekku, kui kakluses kasutatakse külmrelvi.

2. Vajadusel kutsu kiirabi (kindlasti tuleb fikseerida ja dokumenteerida tekitatud vigastused)

Ära sekku, kui see on sulle endale ohtlik! Kakluses sekkudes ei tohi õpilast lüüa!

Ära mine nuga vmt ise ära võtma, see on alati väga ohtlik!

Pärast kakluse lahutamist:

1. Võta osalejatelt seletused. Kui seletusi mingil põhjusel ei ole võimalik võtta, siis kirjuta üles nende laste nimed ja kontaktandmed, kes osalesid kakluses või olid selle tunnistajaks ning edasta kooli juhtkonnale.
2. Käsitle sobimatut käitumist lähtudes kokkulepetest koolis.
3. Teavita klassijuhatajat, kes teeb koostööd lastevanematega/hooldajatega ning käsitleb juhtunut edasi.
4. Kui juhtunu on puudutanud ka teisi õpilasi (kaklust nähti pealt, osapoolte tüli on olnud pikaajaline ja ka teiste jaoks keeruline situatsioon), käsitleb klassijuhataja juhtunut klassis ühise aruteluna.
5. Vajadusel pöördub abi saamiseks sotsiaalpedagoogi poole.
6. Raskematel juhtudel teavita koolijuhtkonda:
  - kes teavitab lapsevanemaid/hooldajaid;
  - Võtab osalejatelt kirjalikud seletused;
  - Teavitab vajadusel noorsoopolitseid;
  - Vajadusel kutsub kokku kriisimeeskonna koosoleku, kus otsustatakse:
    - kas ja kuidas teavitada kooli;
    - kas ja kuidas käsitleda juhtunut edasi;
    - kas ja kuidas teostada järeltööd.

Koduse füüsilise väärkohtlemise kahtlus

Märgid, mis võivad viidata kodusele füüsilisele vägivallale:

- laps kardab vanemaid,
- laps ei taha koju minna,

- seletamatu muutus käitumises (rõõmsast kurvameelseks vmt),
- laps on hirmunud, endassetõmbunud, passiivne või kõrgeenenud agressiivsusega,
- ilmastikule sobimatu riietuse kandmine verevalumite vmt varjamiseks,
- ennasthävitav käitumine või selle sagenemine (narkootikumide või alkoholi kuritarvitamine, suitsetamine),
- kodust ärajooksmine.

Mida teha?

1. Räägi oma kahtlustest sotsiaalpedagoogile.
2. Ole lapse suhtes toetav ja julgustav, kuid mitte pealetükkiv.
3. Julgusta last oma muret jagama täiskasvanuga.
4. Anna märku, et juhtunud ei ole laps süüdi.

NB! Vanemaid/hooldajaid ei tohi teavitada, kui on väikseimgi perevägivalla kahtlus, teavita kohalikku lastekaitsespetsialisti.

LISA 10. KÄITUMINE ÄKKRÜNNAKU KORRAL

Toimimine õpilase kadumise või põgenemise korral

1. Uuri õpilastelt
  - millal kadunud kaaslast viimati nähti?
  - kus kadunud kaaslast viimati nähti?
  - kas keegi teab, kuhu kadunud õpilane läks?
  - kas keegi teab, miks kadunud õpilane ära läks (konflikt, keegi kutsus vmt)?
  - kas keegi on temaga pärast lahkumist telefoni teel rääkinud?
2. Püüa telefoni teel kadunud õpilasega kontakti saada.
3. Informeeri juhtunust õpilase vanemaid, uuri, kas neil on kadunud õpilase kohta infot.
4. Täpsusta, milline oli kadunud õpilase riietus.
5. Teavita politseid numbril 112 ja vajadusel Setomaa valla lastekaitsespetsialisti. Tegutse vastavalt politseilt saadud juhistele. Kui lapse asukoha ja olukorra kohta puudub ka lapsevanematel info, on õpetaja kohustatud teavitama politseid, ka juhul, kui vanem ei soovi teavitamist, sest õpilase elu ja tervis võivad olla ohus.
6. Informeeri kooli direktorit.
7. Kontakteeu uuesti kadunud õpilase vanematega ja selgita, mida on õpilase leidmiseks

tehtud ja mida veel ette võetakse.

8. Kui kadunud õpilane leitakse, informeereri sellest kõiki osapooli, otsimine katkestatakse.

Ära mine õpilast ise otsima, jättes ülejäänud õpilased üksi!

Järeltöö

1. Aruta juhtunut õpilasega, et ta mõistaks olnud situatsiooni tõsidust. Väldi süüdistamist ja õpilasega riidlemist, see ei aita tal olnud mõista ja oma tegude eest vastutust võtta.
2. Vajadusel käsitle juhtunut kogu klassiga.

Lapserööv

Kui lapsevanem pöördub kooli kahtlusega, et tema last võidakse röövida

1. Kuula, näita üles arusaamist ja mõistmist.
2. Kui tegemist on peresise teemaga, palu lapsevanemal ühendust võtta kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajaga.
3. Kui tegemist on perevälise ähvardusega, palu lapsevanemal kindlasti ühendust võtta politseiga.
4. Ära võta endale probleemi lahendaja rolli!

Lapseröövi ähvardus

Kui ähvarduse või info ähvarduse kohta saab õpetaja

1. Teavita juhtunust kooli direktorit.
2. Direktor võtab ühendust politseiga ning teavitab
  - kuidas laekus ähvardus;
  - ähvarduse sisu;
  - kes ähvardas.
3. Direktor võtab ühendust lapsevanemaga, kelle juures laps ametlikult elab.

Kui ähvarduse saab lapsevanem ja teavitab sellest õpetajat

1. Soovita lapsevanemal teavitada politseid.
2. Teavita juhtunust kooli direktorit.
3. Direktor võtab ühendust politseiga, sest koolipäeva jooksul vastutab õpilase turvalisuse eest kool.
4. Kool järgib politseilt saadud juhiseid.

Lapserööv koolis

1. Võta viivitamatult ühendust politseiga, kuna lapse elu ja tervis võivad olla ohus.
2. Teavita juhtunust kooli juhtkonda.
3. Volitatud isik kriisimeeskonnast võtab ühendust lapsevanemaga, kelle juures laps ametlikult elab ja täpsustab olukorra.
4. Anna õpilastele võimalus väiksemates gruppides rääkida oma mõtetest ja tunnetest, mida sündmused on äratanud. Vajadusel kaasa sotsiaalpedagoog.

LISA 11. KÄITUMINE ALKOHOLI, TUBAKA-, NIKOTIINI- JA MUID NEID ASENDAVATE TOODETE NING KEELATUD AINETE OMAMISE JA TARBIMISE KORRAL

Õpilane narkouimas või alkoholiuues koolis

1. Sekku koheselt! Rahulikult vesteldes ürita õpilane teiste klassikaaslaste juurest või teised tema juurest ära juhtida.
2. Kui õpilasega ei saa kontakti, kutsu kiirabi.
3. Ära jäta õpilast üksi, vajadusel anna esmaabi.
4. Alkoholi- või narkojuobe kahtluse korral tuleb teavitada politseid. Kui avaldus tehakse vihjena narkootiliste ainete kasutamise kahtlusest, võib politsei käsitleda seda konfidentsiaalsena. Avalduse võib teha ka anonüümselt.
5. Joobe tuvastamine on politsei pädevuses. Joobe tuvastamine alkomeetri abil kooli töötaja poolt on õigustühine, kuid võib olla koolipoolseks meetmeks, kui õpilane on nõus alkomeetri kasutamisega. Politsei saab menetluses kasutada kooli töötaja poolt koostatud kirjalikku välise joobetunnuste kirjeldust.
6. Teavita õpilase vanemat/hooldajat.
7. Kui politsei ei anna muud korraldust, tuleb vanem/hooldaja õpilasele kooli järele ja viib õpilase koju või vajadusel meditsiinasutusse.

Kui õpilase juurest leitakse keelatud ainet/aineid

1. Kotti ei tohi loata avada. Küll aga võib paluda tal seda ise teha ja sisu näidata.
2. Narkootikumide või tubakatoodete leidmisel teavita koheselt politseid (mitte teatamine on karistatav). Äravõetud tubakatoode või muu keelatud aine antakse üle politseile.
3. Kui õpilane hoiab enda juures, tarvitab ise, vahendab või müüb narkootilisi aineid, on see kuritegu, millest tuleb alati teavitada politseid.
4. Alkoholi leidmisel teavitatakse vanemaid, kui õpilasel puuduvad joobetunnused, ei ole politsei teavitamine kohustuslik. Äravõetu antakse üle lapsevanemale.

5. Keelatud ainete konfiskeerimisel tuleb täita keelatud ainete äravõtmise akt. (vt lisa 16.1)

Vestlus õpilasega, kui on kahtlus, et ta tarvitab keelatud aineid

1. Ära püüa alustada vestlust, kui sul on kahtlus, et laps on parasjagu uimasti mõju all.
2. Püüa vestluseks leida selline aeg, kus oled kindel, et on võimalik rääkida, ilma et peaksite vahepeal vestluse katkestama.
3. Püüa last mitte süüdistada, kui eksid, võib see teie suhet lapsega tõsiselt rikkuda.
4. Arvesta, et uimastite kasutamine võib olla märk tõsisest masendusest.
5. Otsusta enne, kuidas kavatsed reageerida, kui õpilane tõepoolest tunnistab, et on uimasteid tarvitanud.
6. Palu õpilasel oma seisukohti kirjeldada ning kuula hoolikalt, mida tal öelda on. Noored ei pruugi alati aru saada, et narkootikumide kasutamine võiks olla probleem.
7. Kui sul tekib kahtlus, et sulle uimastite kohta valetatakse, püüa jääda rahulikuks ja mitte vihastada.
8. Näita õpilasele, et muretsed eelkõige tema tervise ja heaolu pärast.
9. Kinnita, et ta saab alati arvestada sinu toetuse ja abiga.
10. Püüa talle põhjalikult seletada, missugune käitumine on lubatud ja missugune mitte.
11. Püüa mitte ähvardada karistusega - see võib tunduda kiire ja lihtne lahendus, kuid tõenäoliselt sa nii soovitud tulemust ei saavuta. Samas informeerri võimalikest seadusest tulenevatest karistustest, noored peavad aru saama, et vastutavad nii oma tegude kui nende tagajärgede eest.
12. Kui on kahtlusi, et õpilane on narkootiliste ainete mõju all, ei tohi mitte mingil juhul ähvardada karistuse või politseiga - kuna paljud ained nõrgendavad pidurdusmehhanisme, võib inimene muutuda agressiivseks ning vigastada ennast või teisi inimesi või teha midagi muud mõtlematut.
13. Kõige olulisem on, et õpilane saaks abi ja ravi.

LISA 12. TOIMIMINE COVID-19 JA TEISTE ULATUSLIKE VIIRUSTE KORRAL

Olulisemad põhimõtted ja kokkulepped Covid-19 (või teiste viiruste) vältimiseks kontaktõppe ajal

- Haigustunnustega õpilased ega koolitöötajad kooli ei tule - haigena tuleb püsida kodus, seda ka kergete sümptomitega.
- Mistahes haigussümptomite puhul tuleb helistada oma perearstile.
- Haigestunud õpilane ja töötaja peavad viibima kodus tervenemiseni.

- Koolis haigestunud õpilane või töötaja peab haigustunnuste korral pöörduma õpetaja poole, kes teavitab direktorit.

Olulised tegevused haigestumisel koolis

- Haigestunu peab teavitama kooli direktorit.
- Õpilane peab haigustunnuste korral pöörduma õpetaja poole, kes teavitab direktorit.
- Õpilase haigestumisest informeeritakse tema vanemaid.
- Haigestunud õpilane isoleeritakse teistest, viiakse ajutiselt direktori kabinetti (haigestunule antakse kirurgiline mask) ja kutsutakse järgi vanemad – kellele antakse laps üle õuealal. Kui haigestunu tervise seisund silmnähtavalt halveneb, tuleb helistada 112.

Puudumised

- Õpilaste puhul teavitab kooli (klassijuhatajat) lapsevanem ja vastutab, et haigestunud või haigustunnustega õpilane jääb koju.
- Puudumiste osas on vajalik, et märgitakse ära kindlasti põhjus.
- Kool jälgib põhjuse puudumisi, kuid loobub põhjusega puudumiste osas kodukorras kehtestatud piirmääradest.
- Õpetajad on õppetöö korraldamisel paindlikud, et õpilane ei kardaks koju jääda. Tööde esitamiseks ning järeltööde sooritamiseks antakse piisavalt aega.

Oluline jälgida:

- COVID-19 (või teiste viiruste) leviku pidurdamise seisukohalt on oluline, et haigestunu (õpilase puhul tema vanem või seaduslik esindaja) teavitaks kindlasti kooli, kui COVID-19 (või teiste viiruste) diagnoos leidis kinnitust.
- Kool teavitab juhtunust õpilasi ja vanemaid.
- Õppetöö läheb üle vajadusel distantsõppele.
- Direktor koostab teavituse, milles on kool delikaatne, mainimata haigestunu nime ja andmeid, mis teda äratuntavaks teeks.
- Terviseameti regionaalosakond võtab õppeasutusega ühendust ja teavitab kinnitatud diagnoosist ning selgitab välja kontaktid. Haigestunuga lähikontaktis olnud inimesed jäävad koju 14 päevaks. Sel perioodil saab korraldada distantsõpet.
- Isolatsioonis viibides on välistatud ka huviringides jm viibimine.
- Sümptomite ilmnemisel tuleb võtta kohe ühendust perearstiga. Võimalusel piirata 14 päeva

jooksul haigestunu klassi- või rühmakaaslaste ja õpetajate osalemist ühisüritustel.

- Kõige efektiivsem meede nakkuse vältimiseks on distantsi hoidmine.
- Rahvarohketes kohtades ja eriti siseruumides, kus ei ole võimalik teiste inimestega distantsi hoida, on soovitatav kanda maski.
- Järgida tuleb kätehügieeni: käsi tuleb pesta tihti.
- Aevastamisel või köhimisel tuleb oma suu ja nina katta ühekordse salvrätiga. Kasutatud salvrätt visata koheselt prügikasti ja seejärel käed puhastada. Salvrätiku puudumisel tuleb kasutada oma varrukast (küünarvarre osa), mitte paljast kätt.

Ennetusmeetmed

- Kool tagab käte desinfitseerimise vahendid, maski kandmine on vabatahtlik. Klassides ja direktorilt saab küsida maske ja kindaid.
- Kõigil õpilastel ja kooli töötajatel on kohustuslik kanda siseruumides vahetusjalatseid.
- Kool tagab kooli ruumide nõuetekohase koristamise ja desinfitseerimise.
- Kool tagab vajalikud isikukaitsevahendid (desovahendid, maskid).
- Koristamine, sh lauapindade puhastamine (märgpuhastus toimub 2 korda päevas).
- Klasside tuulutamine toimub igal vahetunnil.
- Kõikides klassides peavad olema desinfitseerimisvahendid.
- Koolimajja ei lubata kolmandaid isikuid eelneva kokkuleppeta.

Koolikorraldus

- Ennetuslikult ei ole lubatud vanemal õpilast distantsõppele jätta.
- Õpilane, kes puudub koolist perioodil, kui kool korraldab kontaktõpet, saab õppeülesanded e-koolist ja konsultatsiooni tavapärasel konsultatsiooniaegadel. Kool ei korralda õpilastele tavaolukorras paralleelselt kontakt- ja distantsõpet.
- Kui viiruseoht kasvab ja tekib vajadus õpilasi rohkem hajutada, rakendatakse koolikorralduslikke erimeetmeid ning suunatakse vanemate klasside õpilased osalisele või täielikule distantsõppele (7.-12. klass). Kool püüab tagada kontaktõppe nii kaua kui võimalik põhikooli esimese ja teise astme õpilastele ning tuge vajavatele õpilastele.

Karantiin ja isolatsioon

- Inimene, kes on olnud lähikontaktis COVID-19 (või teiste viiruste) haigestunuga, peab jääma 14 (või Terviseameti poolt ettenähtud ajaks) päevaks eneseisolatsiooni. Töötaja on kohustatud võimalikust nakatumisest teavitama tööandjat, lapsevanem annab info õpilase

klassijuhatajale.

- Tulles välisreisilt, tuleb järgida sellel hetkel kehtivaid Terviseameti nõudeid ja soovitusi eneseisolatsiooni osas.

Võimalikud karantiinireeglid kehtestatakse üksikjuhtudest lähtuvalt koostöös perearstikeskuse, kooli pidaja ja Terviseametiga.

Lähikontaktiga on COVID-19 puhul tegemist, kui inimene:

- elab samas majapidamises COVID-19 haigega;
- on olnud füüsilises lähikontaktis COVID-19 haigega vähemalt 15 minutit ja vähem kui 2 meetri kaugusel;
- on olnud otseses kontaktis COVID-19 haige eritistega ilma kaitsevahendeid kasutamata (nt on tema peale köhitud, on katsunud kasutatud salvrätti paljaste kätega);
- on viibinud COVID-19 haigega ühes ruumis (nt klassiruumis, nõupidamisruumis, haigla ooteruumis jne) vähemalt 15 minutit ja vähem kui 2 meetri kaugusel.

Koolikorralduslikud erimeetmed

- Viiruseohu kasvades võtab kool kasutusele koolikorralduslikud erimeetmed, kooskõlastades need kooli pidajaga.
- Koolikorralduslike meetmete kasutuselevõtmisest teavitab kogu kooli e-kooli vahendusel kooli direktor.
- Õppetunnid toimuvad igale klassile määratud ruumis, v.a kehalise kasvatus tunde.
- Aineõpetajad liiguvad tunni andmiseks õpilaste koduklassi.
- Vahetundide ajal püsivad õpilased neile ettenähtud hooneosas, v.a söögivahetunnil.
- Õpilaste hajutamiseks kooli saabumisel ning koolipäeva lõppedes võetakse kasutusele koolil olemasolevad sissepääsud, arvestades klasside paigutust hoones.
- Erikorralduslike meetmete lõppemisest teavitab kogu kooli e-kooli vahendusel direktor.